

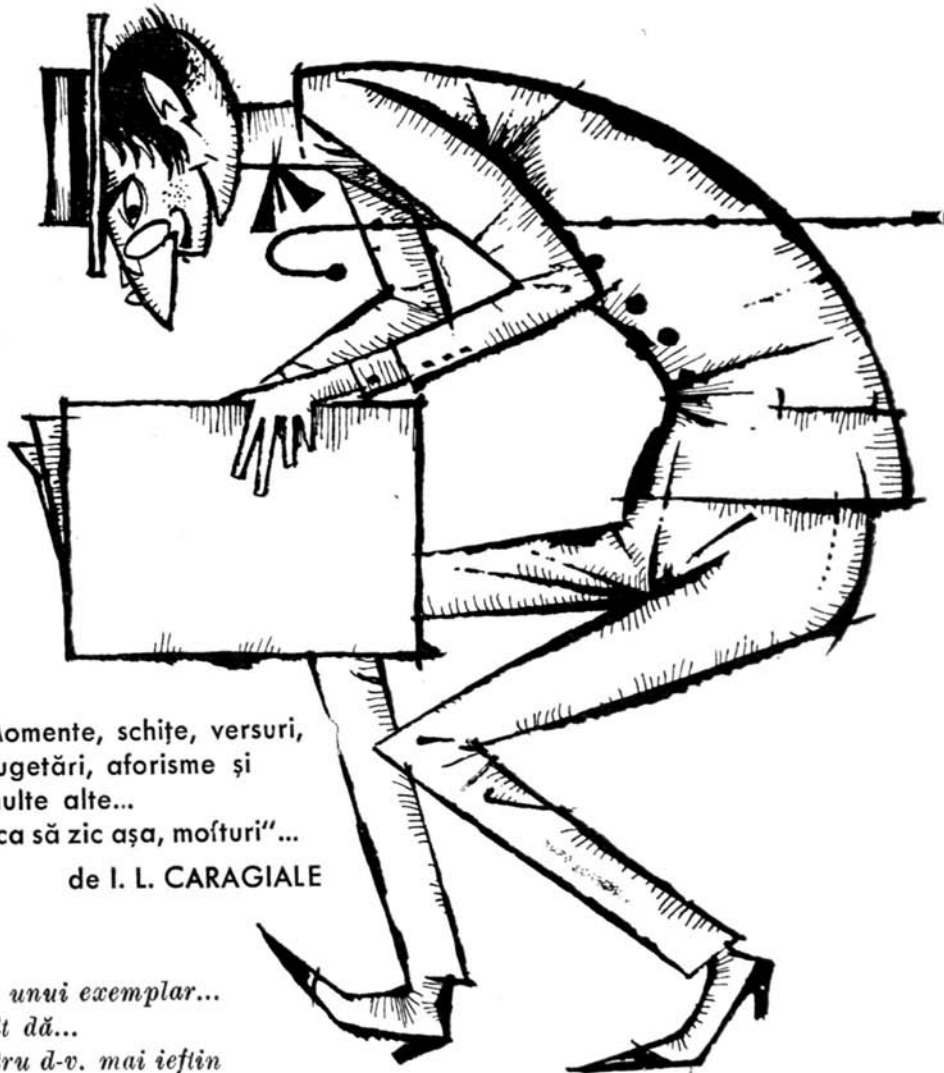
MOFTUL ROMAN

REVISTA SPIRITISTA NAȚIONALĂ

Organ bi-săptămânal pentru respindirea științelor omulii în

DACIA-TRAIANA

Dir.: I. L. CARAGIALE. Prim-Redactor A. BACALBAȘA. Agenția Telegrafică FACHINO

Momente, schițe, versuri,
cugetări, aforisme și
multe alte...
„ca să zic așa, mofturi“...

de I. L. CARAGIALE

*Prețul unui exemplar...
care cât dă...
și pentru d-v. mai ieftin*

EDIȚIE SPECIALĂ de Dorel Dorian

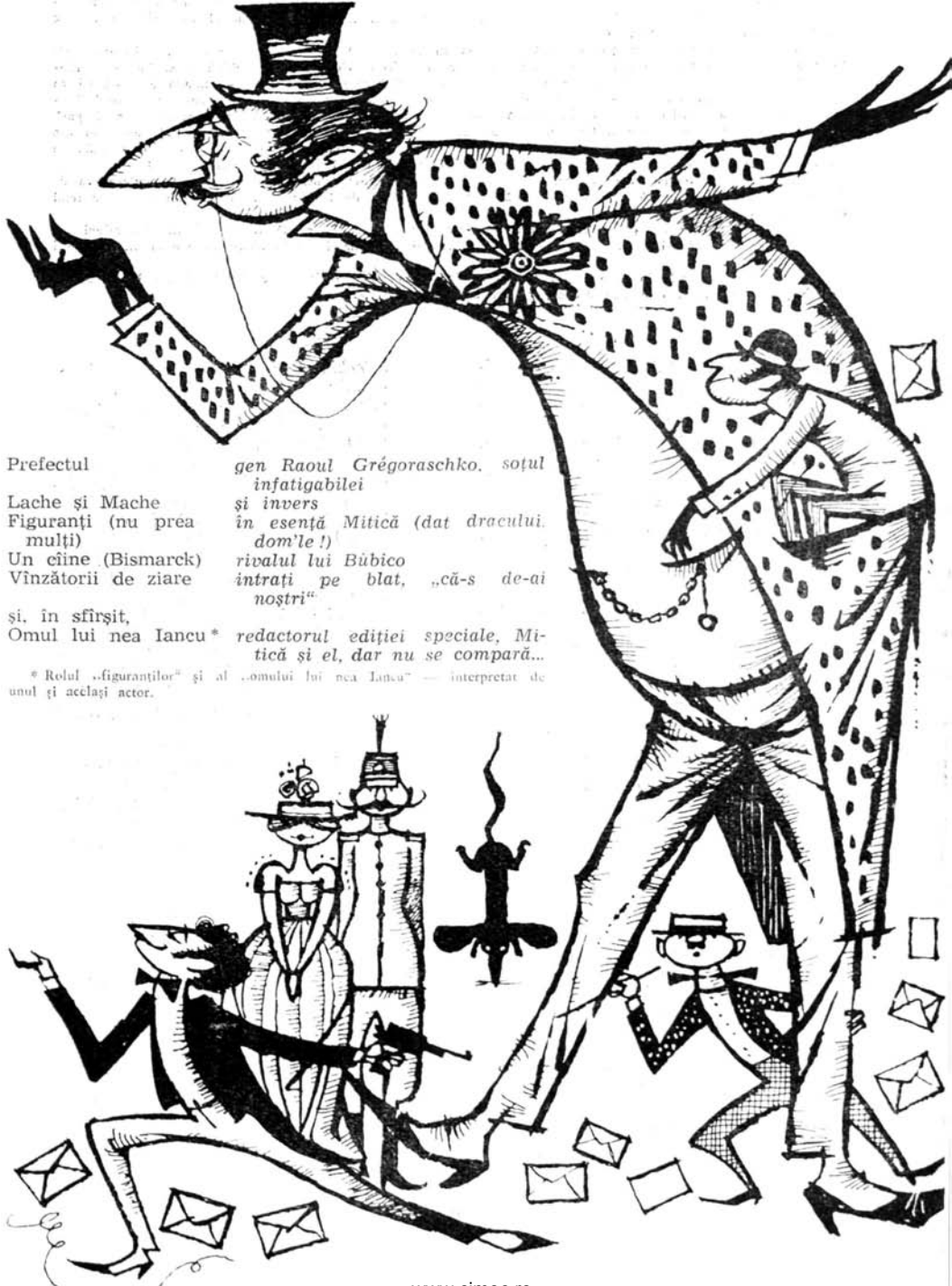
www.cimec.ro

PERSONAJELE:

Stimabilul
Consoarta
Fructul iubirii lor
Ministrul
Propriul nepot
Savantul
Amicul X
Cronicarul
Directoarea
Maiorul

în vîrstă și eminentă...
dimpotrivă; eminentă și ea
jună-crudelă; Acrivița
berbant și complice
lirico-verde, cu licență în jure
cu barbă; lampyrus respiciens
fără; cu toiul altă specie
High-life, în neglițé Turturel
sai-on jamais...; deci maschează
cavalerist consort, să trăiți!

Prefectul

Lache și Mache
Figuranți (nu prea
mulți)
Un cîine (Bismarck)
Vinzătorii de ziare

gen Raoul Grégoraschko, soțul
infatigabilei
și invers
în esență Mitică (dat dracului,
dom'le!)
rivalul lui Búbico
intrați pe blat, „că-s de-ai
noștri“

și, în sfîrșit,
Omul lui nea Iancu* redactorul ediției speciale, Mitică și el, dar nu se compară...

* Relul „figuranților“ și al „omului lui nea Iancu“ — interpretat de unul și același actor.

Decorul, sugerat de însuși titlul dramaticizării — o pagină din „Moftul Român”. O pagină — sau numai conturul fosforescent — mărită de zeci de ori, din care nu lipsește nici cunoscutul subtitlu: „organ bi-ebdomadar pentru respindirea științelor oculte în Dacia Traiana, anul ... seria ... numărul ...”¹ și nici numele directorului, cu majuscule, I. L. Caragiale.

Privită, însă, mai atent (și luminată mai ales cu totul altfel decît în primele clipe), obișnuita paginație a „Moftului”, cu linii despărțitoare între coloane și articole. chenare dreptunghiulare, sublinieri și ilustrații totdeauna simetrice, va sărși prin a ne sugera — nu fără voia scenografului — fațada unei clădiri cu mai multe etaje. Cîteva caricaturi din subsolul paginii ni se dezvăluie astfel a fi vitrinele unor magazine („Breslau-Midil”-Cafenea”; „La Baioneta Inteligentă” — Restaurant et Berărie” etc.); fotografiile încep să pară și ele un fel de ferestre spre o lume necunoscută ... a moftului; zig-zagul catrenelor sau al sumarului din partea stîngă a paginii — treptele unei scări urcînd spre ultimul cat, iar un titlu din plin centrul ansamblului — „Grand Hôtel «Victoria Romîna»” — o firmă mai mult sau mai puțin imbietoare.

Treptat, totul începe să se anime. Unele după altele se deschid uși, ferestre ... și de undeva, ca de foarte departe, se face auzită o reclamă ciudată — veritabilă listă de bucate și tablă de materii —, de felul celor obișnuite, altădată, la Moși :

„... turtă-dulce ... panorame ... bragă ... mahalagioaice ... limonadă ... fracuri ... decorațiuni ... donițe ... menajerii ... fluiere ... ciubere ... artiștii ... pungași de buzunare ... muzici ... fotografii la minut ...”²

Reclama se filează, în timp ce un reflector, minuit, nu fără miticisme, de Omul lui nea Iancu, ne va prezenta, rînd pe rînd, cele mai ascunse colțuri ale imobilului.

UN JUNE (*Nepotul Ministrului, cu revolverul în mînă, pe scara care urcă spre catul doi*): Acrivito! dacă nu mă iubesti, mă omor!

O JUNĂ (*fiica Stimabilului, scuturîndu-și „la chemisette de nuit”*): Mofhuri!

LACHE (*din colțul opus al clădirii*): Ce mai e nou la Cameră, Mache? Ce spun gazetele?

MACHE (*de jos, din fața berăriei*): Mofhuri!

UN FIGURANT (*Mitică*): Ajutoor! Săriți! Mă omoară!

UN MAIOR (*promenîndu-l pe Bismarck*): Mofhuri!

STIMABILUL (*pater familias, în plin mijlocul străzii*): Cîteodată autoritățile... prin abuz de putere, se întimplă prea de multe ori să comită...

MINISTRUL (*sustras de un balcon*): Mofhuri!

CONSOARTA (*soția Stimabilului, în neglijă, turnînd apă la flori*): Am auzit că de la o vreme se-ntinde printre o seamă de tineri din București niște apucături oribile.

DIRECTOAREA (*un cat mai șos, turnînd și ea apă*): Mofhuri!

AMICUL (*sprînjînit de un felinar*): Dar domnii aceștia n-au nici un merit, nici o capacitate, nici un talent șore a fi puși în fruntea unor instituțiuni cari... și în sfîrșit despre onestitate... de!

PREFECTUL (*tăindu-i vorba*): Mofhuri!

CRONICARUL (*studiînd cerul printr-un binoclu de spectacole*): On se vorbește că știința ar putea să prevadă, zic, un fenomen comme s'apelle eclipsa de lună.

SAVANTUL (*numărînd niște bani*): Mofhuri!

MITICĂ, OMUL LUI NEA IANCU (*re-dactorul Ediției speciale — îmbrăcat modern, — într-un colț al scenei, lîngă*

arlechin, parodîndu-l): Bucurii și ne-cazuri?... mofhuri! Merit și infamie... mofhuri! Sentimente, interese, convingeri, politică, ciumă... tot mofhuri! Talent și imbecilitate, eclipse de lună și de minte... din nou și din nou mofhuri! (*Întorcîndu-se spre toți cei în-tîlniți pînă acum și provocîndu-i*). O lume de moftangii! (*Apoi, schimbînd tonul*). Dar vă rog, domnii mei, coborîți, apropiați-vă, dumnealor (*arată spre spectatori*) au venit special să vă vadă, să vă cunoască... Dar nu toți deodată! Vă rog! Cîte unul, pe rînd... (*Apoi, în timp ce Stimabilul se va apropia de rampă, pe tonul unei obișnuite prezentări, întretăiată de intervențiile celui prezentat*). Stimabilul³ nostru pater familias, moftangiu, romîn și eminent...
STIMABILUL: Fost deputat...
MITICĂ: ...născut dintr-o familie de adevărați boieri, săracă dar onestă...
STIMABILUL: A, nu! monșer! Pin'aici!
MITICĂ: ... el este fiul operelor sale...
STIMABILUL: ...pentru că trebuie să recunoașteți și dumneavoastră...
MITICĂ: ...fiind democrat din naștere și conservator get-beget...
STIMABILUL: ...cînd orice asasin plătit de o mînă criminală poate pentru ca să vie în casa ta...
MITICĂ: ...el face totuși parte din aristocrația inteligenței, a meritului, științei, artei și culturii...
STIMABILUL: ...de unde, zic, și legea noastră penală prezintă o lacună!
MITICĂ (*obosit de atîtea intreruperi*): Stimabile! Așa nu se mai poate! (*Apoi spre culise, ca pentru a tăia răul din rădăcină*). Oprîți-i sonorul, vă rog! (*În timp ce Stimabilul va continua să vorbească — fără să se mai audă nici un*

cuvînt.) Guvernamental sau, cînd din nenorocire nu se poate asta, opozant — (*spre culise*) sonorul, cu intermitențe, vă rog! — moftangiul fericită în cazul întii...

STIMABILUL (*cu patos*): ...Rromînia!

MITICĂ: ...în cazul doi, o deplînge...

STIMABILUL (*cu tristețe fățarnică*): ...Rromînia!...

MITICĂ: ...și în ambele cazuri o iubește...

STIMABILUL: ...pînă la nebunie!

MITICĂ: Din punct de vedere al convingerilor sale, el este, din naștere și pînă la bacalaureat...

STIMABILUL: Anarhist!

MITICĂ: De la bacalaureat și pînă la slujbă...

STIMABILUL: Liberal!

MITICĂ: De la slujbă și pînă la pensie...

STIMABILUL: Conservator!

MITICĂ: De la pensie încolo, împărtășește din nou principiile tinerimii universitare... (*Și pentru că Stimabilul vrea să mai spună ceva.*) Afară! (*Apoi, spre scenă.*) Vă rog! Personajul nr. 2! (*Ca la o paradă a modei, îmbrăcată după cum va reieși din descriere, își face apariția Consoarta Stimabilului.*) ...Moftangioacă după tată și soț, emnamente și ea, tînără încă, îmbrăcată într-o bluză vert-mousse... (*Apoi, Consoartei.*) — Vă rog mai aproape, roțiți-vă! — ...într-o jupă fraise ecrasée ... — mai discret, doamnă! — ...pălărie asortată, umbreluță roșie — vă rog deschiideți-o! — mănșuile albe... demibotine de lac... ciorapii de mătase vărğați în lungul piciorului...

CONSOARTA (*constatînd că i s-a desfăcut o jartieră și întorcîndu-se discret să și-o prîndă*): Pardon!

MITICĂ: ...Consoarta Stimabilului prezintă marea atracție a bulvarului între cinci și șapte post-meridian.

CONSOARTA (*surprinzîndu-i privirea*): Ah! crudule!

MITICĂ (*continuînd prezentarea*): Cînd vrei să flirtezi cu ea... (*Schițează o intenție.*)

CONSOARTA (*jignită*): Pardon! Monsieur! Nu permit!...

MITICĂ: Cînd îi vorbești serios...

CONSOARTA (*flirtînd ea acum*): Hi-hi... Vous êtes charmant...

MITICĂ: O saluți, d-abia moțăie. (*Intr-a-devăr, abia răspunde.*) O iubești... te spune tîrgului!

CONSOARTA: ...E nebun! ...Mi-a spus că se omoară!...

MITICĂ: Cînd se înfilnește cu o prietenă... (*din partea opusă își face apariția o femeie cam de aceeași vîrstă și cam în aceeași ținută*) în cazul nostru Di-

rectoarea⁹ școlii de fete nr. 1 a urbei locale... (*cele două se sărută*) își amestecă alifia de pe buze, țocăindu-se cu multă căldură, în semn, firește... că nu se pot suferi! (*Cele două, aparte, des-tăinuindu-se sălii.*)

CONSOARTA: Ah! ma chère, je ne puis la sentir!

DIRECTOAREA: Moftangioaica! Își oprește totdeauna cupeul d-a curmezișul stradei!

CONSOARTA: Răstoarnă prăvălii întregi, de la raftul de sus pînă la cel de jos, căutînd și negăsind, malheureusement, niciodată ce-i trebuie.

DIRECTOAREA: Cînd se uită negustorul în altă parte, trebuie să-i scape neapărat ceva în mașon, ori sub rotundă.

CONSOARTA: N-are plăcere mai mare decît să-și expună toaletele!

DIRECTOAREA: Primește cadouri de la răscoptii bogății...

CONSOARTA: Face cadouri la săraci necoptii...

DIRECTOAREA: Vorbește romînește numai avec les domestiques.

CONSOARTA: Culmea supărării — să o scape din vedere Claymoor.

DIRECTOAREA: Culmea ambiției — un minister pentru amic, un secretariat pentru bărbat.

MITICĂ (*plictisit*): Ajunge, vă rog! Împăcați-vă!... Mai convingător... Așa! (*Cele două se sărută din nou.*) Acum despărțiți-vă! (*Directoarea iese din scenă.*) Să intre rodul familiei, crudela Acrivita.¹⁰

ACRIVIȚA (*tînără, 16—18 ani, supărător de corpolentă*): Mamițo, eu nu mai pot să trăiesc... Eu vreau să mor!

CONSOARTA: Mofturi!

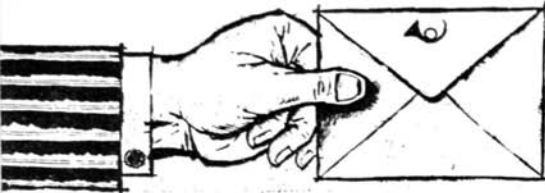
ACRIVIȚA: Dar dacă mor, mamițo, jură-mi c-o să-mi pui pe mormînt boboți de trandafir... (*Apoi, reșezîndu-se spre Mitică — acesta și-a făcut rost între timp de o flașnetă cu papagal — gata-gata fiind să-l răstoarne.*) Planeta!

MITICĂ: După ce că sînteți corpolentă, mamzel... Mai încet!

ACRIVIȚA: Bine că ești dumneata subțirel!... Pe mine așa m-a făcut Dumnezeu, voluptoasă!... Cui-i plăte!... cui nu...¹¹ (*Apoi, nedecisă.*) Pe care s-o aleg?

MITICĂ: Coco, planetă de domnișoară..

ACRIVIȚA (*citînd*): „Ai să pați multe după inima ta cea largă; dar să ai coraj, căci vei trăi pînă la adînci bătrînețe, în mare fericire“. (*Comentînd.*) Ei, ass! țe să mai paț; dacă n-am pățit eu cît am fost menoră! acuma, haber n-am! (*Iese din scenă, după ce Mitică, vîzînd-o ahtiată după planete*

— Ia-le, dom'le, pe toate! — o încarcă cu flașeta și redevine... Omul lui nea Iancu.)

MITICĂ (observând că și Consoarta se pregătește să iasă din scenă): Vă rog, doamnă, dumneavoastră mai rămineți puțin. Următorul personaj e chiar amicul și protectorul, ca să zic așa, de-zintănat al familiei dumneavoastră... (Apoi, spre culise.) Mai repede, Ministre! ¹² (Iși face apariția Ministrul, care, pasional și berbant, se și apropie de Consoarta Stimabilului.)

MITICĂ (întrerupându-l): Un moment, vă rog! Scena se va desfășura în trei... Stimabile, ai voie să intri! (Apoi, nelăsându-i timp să răsuflă.) Te rog să ne povestești cum a ajuns domnul Ministrul... înfimum familiei.

STIMABILUL (confiindu-se): Prin ma chère... A văzut într-o zi la șosea pe ma chère, cu roibii... îi mîna singură... și de atunci n-a mai avut vînce și somn! Ce n-a făcut ca să-i capete!... I-a urmărit preutindeni... zic, roibii... A stăruit... s-a rugat... s-a umilit... Și ma chère — nu!

CONSOARTA (ca și atunci, Ministrului): Nu fac tîrgul pe bani!

MINISTRUL: Atunci, pe ce?

CONSOARTA: Pe... N-o să vrei...

MINISTRUL: Orice!

STIMABILUL (sugestie discretă): O avansare... un post mai bun...

CONSOARTA (aparte): Dobitocule! (Apoi, Ministrului.) Moșia de la Moara de Piatră.

STIMABILUL (știe ce știe): Ei! prea exagerat!

CONSOARTA (Stimabilului): Și dumneata nu te-amesteca, te rog, în tocmeala noastră! (Din nou Ministrului.) Moara de Piatră...

MINISTRUL: Îți place mult? ... mult?

CONSOARTA: Mai mult desigur decît îți plac dumitale... caii mei.

MINISTRUL (ambetat): Asta este peste putință!

CONSOARTA: Nu crez pînă nu mi-ai dovedi-o! (Apoi, Stimabilului.) Mor cher, miine plec la moșie!

MITICĂ: Vă rog părăsiți scena... (Observînd că Stimabilul vrea să iasă prin aceeași parte pe unde au ieșit Ministrul și Consoarta.) Ce, ești prost, dom'le? Vrei să se supere Ministrul? Pe partea cealaltă! (Și, după ce-l va ur-

mări cu privirea.) Nepotul, la rînd! Nepotul Ministrului! (Iși face apariția Nepotul Ministrului, așa cum l-am cunoscut la început, cu revolverul în mînă.) ...Moftangiu cu licență, poet liric și conferențiar ...te rog, păstrează revolverul în mînă... așa! și treci la versuri! (Ca o indicație regizorală.) Acriveța în balcon! Mai repede!

NEPOTUL (Acriveței, spre balcon): Abis! (După o pauză.)

Da, mă iubesti, dar simt prea bine,

Cu cît te strîng la pieptul meu,

Că-i un abis pînă la tine...

Eu nu sunt tu — tu nu ești eu.

Și dragostea ce am simțit-o

Să umple-abisul nu putu...

De te-aș iubi oricît, iubito,

Tu nu ești eu — eu nu sunt tu. ¹³

ACRIVITA: Mofhuri!

MITICĂ (reținîndu-l pe Nepot): Pardon... Rămii și la conferență...

NEPOTUL (concentrînduse): ...Aristotele, zic, s-a întîlnit o dată cu un tînăr zevzec, unul din acei soi de cocoșari cari se fac blazați înainte de a se fi bucurat de bunătățile lumii, ca niște pîntece (ierțați-mi expresia!) care simt greață, nu fiindcă sunt prea sătule, ci fiindcă nu sunt de loc hrănite. Și așa, cocoșarul zevzec l-a întreat: Spune-mi, ilustre, ce este frumusețea? Iar ilustrul i-a răspuns... ¹⁴ (Întorcîndu-se spre Mitică.) Acesta e dom'le locul unac mă încure totdeauna!

MITICĂ: Afară! Să între Cronicarul High-life... ¹⁵ Și fără introducere! De-a dreptul în cronica mondenă publicată în ultimul număr al „Zimbrului zimbrat“.

CRONICARUL (intrînd în Jugă și citînd cu o viteză amețitoare din ultimul număr al „Zimbrului“): „Sîmbătă seara... sub președinția grațioasei doamne Athenaïs Grégoraschko... În acordurile muzicii militare... în dans vaporos... ca duse pe niște valuri... smulse de vîntul aprig al pasiunii... regina adorabilă a valsului adorat... Athenaïs Grégoraschko... făcînd onorurile printre brații convivi... ridică în sus cupa plină de delicii ca divina Hebe și atinse de buzele răci buzele sale calde de înfațigabilă silfidă, cu acea delicatete poetică cu care fluturelul atinge caliciul unei miosotis...“

(În urma Cronicarului, înfuriat peste măsură, năvălește în scenă un munte de bărbat.)

MITICĂ (amunțindu-l): Prefectul! Domnul Raoul Grégoraschko, soțul infati-

gabiele silfide, care cu buzele sale calde...

PREFECTUL (*Cronicarului*): Musiu Turturel! Uită-te la mine... Te opresc, magariule, să faci de mauvaises plaisanteries și conta doamnei Grégoraschko, soția mē.

CRONICARUL: Dar, domnule prefect...

PREFECTUL: Și altădată, dacă-ți mai permiti di aceste, îți rup urechile, espèce d'imbécile!

(*Iese turbat, lovindu-se de Maior, care intră cu aceeași furie, însoțit de un câine.*)

MITICĂ: Maiorul, soțul Directoarei, cavalierist consort, să trăiți!

MAIORUL (*tot Cronicarului, acompaniat de imperiosul și imperialul Bismarck*): Domnule! Dumneata ești acela care scrii porcăriile aeste? Răspunde!

CRONICARUL: Da...

BISMARCK: Ham-ham... Revoltător!

MAIORUL: Dar soția mē, directoarea școlii, n-o fost la bal?

CRONICARUL: Ba da...

MAIORUL: Atunce, di soția mē pentru ci n-ai pominit nimică?... nici chiar numele!... Să fi fost fără compliment—nu pretinde!... dar nici măcar numele?

CRONICARUL: Domnule Maior!

MAIORUL: Mișălule! (*Scofându-l din scenă.*) Vei fi arestat, mișălule! Vei fi judecat... Să scrii cronici la ocnă!

BISMARCK: Ham-ham... La ocnă! Că și-acolo sînt oameni!

MITICĂ (*bătînd din palme*): Ultimii doi, vă rog! (*Prezentîndu-i în timp ce intră.*) Savantul,¹⁶ un bătrînel cu barbă, lampyris resplendens, se va vedea de ce, și Amicul X¹⁷, fără barbă, din cu totul altă specie.

AMICUL X: Eu mă grăbesc, monșer! Sînt așteptat la Cașpa, la Gambrianus, la Zdrafcu, la Jockey, la cafeneaua Schreiber din Lipsani, în Orient Express, în tramcar... la minister la Take... la Carp... la Mitropolie... Cum scap, mă-ntorc!... Poate ai un pol? (*Primindu-l.*) Mersi. (*A și dispărut.*)

MITICĂ: Să ne întoarcem deci la Savant, cunoscutul și apreciatul Moft, membru în toate societățile culturale naționale, exemplar de lux, iubind mai presus de orice...

SAVANTUL (*sec*): Știința și Rromînia.

MITICĂ: ...urmînd să inventeze în curînd, pentru a le dirija și pe acestea, unul sau chiar două noi institute, absolut indispensabile.

SAVANTUL: Pot dovedi!

MITICĂ: Vă rog.

SAVANTUL (*orator*): Este sau nu necesară, vă întreb, crearea unui institut

pentru domesticirea, prăsierea și educația licuricilor — lampyris resplendens? Închipuiască-și pentru aceasta orice rromîn cu dorr de țarră cită economie și ce lumină strălucitoare, grațuită și igienică! (*Părăsește sacrosanct scena.*)

MITICĂ: Cu aceasta am terminat prezentarea.

LACHE și MACHE (*intrînd în fugă*): Și noi? Noi nu mai existăm?

MITICĂ: Pardon! (*Și, prezentîndu-i.*) Lache și Mache¹⁸, sau invers, colaboratori apropiați ai Savantului, în timpul liber, în cele mai complicate probleme legate de dezvoltarea...

LACHE: Poezii.

MACHE: A viitorului industriei de mine.

LACHE: A neajunsurilor sistemelor constituționale de ieri.

MACHE: A progreselor electricității plus microbii.

LACHE: Wagner și Darwin.

MACHE: Panama și Julie la Belle.

LACHE: Spiritism.

MACHE: Fachirism.

LACHE: L'Exilée.

MACHE: Și celelalte.

MITICĂ: În cea dintii săptămînă după luarea lefii, principiile lor se întemeiază...

LACHE: Pe recunoașterea ordinii și școlului providențial în mersul omenirii.

MACHE: Pe adevărul că omul nu este numai o vită.

LACHE: Pe necesitatea guvernului aflător la putere.

MACHE: Pe temeieri conservatoare.

MITICĂ: Deodată însă cu ieșirea celor din urmă gologani din jileticile lor, Lache și Mache părăsesc aceste principii „uzate și false“.

LACHE: Lumea și omenirea sînt numai o confuziune.

MACHE: Guvernele toate sînt rele.

LACHE: Omul este jocul oarbeii întîmplări.

MACHE: Totul se stinge în mormînt.

MITICĂ: E clar, domnii mei... Pentru moment, afară! (*Apoi, spre spectatori.*) Să trecem în continuare, dacă n-aveți nimic împotriva, la Marea Dramă Sentimental-Comică din urbea-moft!-locală! Eminamente moftangii, eroii îngrozitoarei drame au fost, sînt și vor rămîne pe vecii vecilor — supremul lor certificat de notorietate — emnamente anonimi. (*Apoi, spre culise.*) Liniște, vă rog! se dezlănțuie drama!

(*Revin în scenă Amicul X și Consoarta Stimabilului.*)

(Mitică — Omul lui nea Iancu — și-a luat de pe un cuier o pălărie și un bastonaș și, transformat într-un oarecare Mitică, s-a așezat la una din mesele din fața berăriei.)

AMICUL X (Consoartei Stimabilului, ca de obicei trăs chic): Dacă îmi dați voie, madam, sint fericit pentru ca să zic așa că v-am întâlnit... (Neobservând, însă, nici o reacție din partea stimabilei, se întoarce spre Mitică, aparte.) Se ține tare, domnule!

MITICĂ: Insistă!... Că-i femeie serioasă!
AMICUL X: Și cum să nu fiu fericit, madam, când eu am avut nefericirea, zic, să vă cunosc de când eram copil...

(Doamna — reacție negativă, iar Mitică — capul în palme.)

MITICĂ: Gafă, domnule... Invers!

AMICUL X (reparând gafă): Pardon, scuzați. Nu de când eram eu copil, ci de când erați dumneavoastră copilă...¹⁹ (Madam a arborat primul zîmbet.)

MITICĂ (amical): Mai direct, nene... Sintem în secolul XIX.

AMICUL X: Spre bulvar, madam?

CONSOARTA: Aștept cupeul... (Și pentru că intenționează s-o ia de braț.) Pardon.

AMICUL X: E atît de singură, zic?

CONSOARTA: Merg la dandist... c-am un dinte... Și m-am plictisit să tot aștept...²⁰

MITICĂ (sugestie regizorală pentru amic): Mai prompt! Mai adversativ!

AMICUL X: Dar doamnă...

CONSOARTA: Fir-ai al dracului! (Și, pentru că Amicul X a tresărit.) Zic de cupeu...

AMICUL X: Pesemne că vă supăra dintele...

CONSOARTA: De-un ceas... Ce dobitoacie! Tot de cupeu...

MITICĂ: Mai mult fantezie, mizerabile!

AMICUL X (cu fantezie): Numai că supărarea, madam, vă vine grozav. Mai ales la părul dumneavoastră grenă... Parol!... Lucru mare!

CONSOARTA: Cu plăcere, dar nu se poate.²¹

AMICUL X: Și Stimabilul? Malade?

CONSOARTA: Trăs ocupat... N-am vrut să-l deranjez... Dar iată-l că vine!

AMICUL X (brusc agitat): Stimabilul?

CONSOARTA: Dandistul, ah! Cupeul... (Iese din scenă.)

AMICUL X (așezîndu-se la masa lui Mitică și comentînd indignat): N-a vrut să-l deranjeze... Moft! (Apoi, lui Mitică.) Hirtie și cerneală! (Mitică se conformează.) Rezonul e altul... Știm

noi! (Incepe să scrie.) Numai că dumneata, madam, 'ei fi uitat că Stimabilul mi-e antetoate amic... Și-n sufletul meu palpită dacă nu chiar un Othello...

MITICĂ: O rudă apropiată.

AMICUL X: Ghiciți, domnule! Esact! (Și, luînd o țigară din pachetul lui Mitică.) Suvenir! Și dacă rămi pe-aici (îi înmînează plicul) transmite această depeșă Stimabilului... Cît privește consumația... Au revoir! (Dispare.)

(Mitică scoate din buzunar o batistă, o aruncă pe braț asemenea unui chelner, apoi, cu scrisoarea pe tavă, se apropie de Stimabilul, care tocmai a intrat.)

MITICĂ (oferindu-i scrisoarea): De la un domn X care a plecat la o vînătoare de lei...²²

STIMABILUL (deschizînd scrisoarea și comentînd din cînd în cînd cu Mitică): „Stimate domnule — (flatat, lui Mitică) mă stimează poporul... — d-ta muncești la țară pe ploaie și pe arșiță iar consoarta d-tale îi trage checocuri apilpisite...“ (Lui Mitică.) Checocuri?

MITICĂ: ...apilpisite...

STIMABILUL: „...eu nu pot spune cinc, nu-mi stă în caracter, și pe urmă, noaptea pe lună, în cupeu la șosea...“ (Restul textului Stimabilul îl citește în gînd, ultragiat, iar Mitică, peste umărul lui, cu înțelegerea vieții.)

MITICĂ: „...Să vă dea Dumnezeu și alți copii, că stare v-a dat destulă! Și prea de tot cu nenea dandistul! Un cetățean mîhnit de ceea ce vede...“²³

STIMABILUL (turbat): Mîhnit, dumnealui! Dar nu spune cu cine... Caracter! Mizerabilul! Și numai pe oculte... dandist! Care va să zică, june... Dar să nu mă răzbuں? Peste poate! Îl aflu eu... (Apoi, lui Mitică.) Dar cum? (Hamletian, balcanic.) Această întrebare!

MITICĂ: N-ai intuiție, domnule! (Regizoral.) Te retragi spre scara care urcă la caturile superioare...

STIMABILUL: Mă retrag...

MITICĂ: ...și-l prinzi, cum ar veni, pe dandist...

STIMABILUL: Îl prind...

MITICĂ: ...în delict de violare de domițiliu...

STIMABILUL: ...flagrant! (Pupîndu-l pe Mitică.) Ah, Mitică, zic că ți-ai greșit cariera... Regizor de Național să fi fost... că-nnebunai poporul... (Reținînd un bărbat care tocmai se pregătește să urce scara.) Hei, domnule! (Observînd însă barba Savantului și re-

cunosându-l.) Retrag! Confuzie, zic...
(*Oprind un al doilea, mai tânăr, Croni-
carul local.*) Sau poate acesta? (*Di-
rect, Cronicarului.*) Nu ești cumva dan-
dist, domnule?

CRONICARUL (*jignit*): High-life!

STIMABILUL: Retrag. (*Zăbind în același
timp un tânăr — Nepotul Ministrului —
gata-gata să se furișeze chiar prin spa-
tele lui.*) Ei, încotro, tinere?

NEPOTUL: Eu, cu respect, chiar la dum-
neavoastră... În vizită...

STIMABILUL (*imitându-l*): În vizită... și
cu respect... Și de la „respect“ de-a
dreptul pe scară... și de pe scară, știm
noi unde... Ei bine, se pune întrebarea
(*Mitică, mai mult prin semne: „mai
tare!“*) Cu ce teme, domnule?

NEPOTUL: Dar nu pot pentru ca să în-
țeleg. Eu cu mamzel Acrivița... că n-am
ascuns de nimeni... Și am scris și poe-
zele...

STIMABILUL (*aparte*): Mă ia cu Acri-
vița, dandistul... Da' nu-l las! (*Nepo-
tului.*) Și zi, așa, îți plăcu de Acri-
vița... fructul familiei... (*Lui Mitică.*)
I-am tras-o! Ori poate îți plăcu, zic,
c-o fi semănând cu mămițicuța ei...

NEPOTUL: Pardon? (*Aparte.*) Vrea
compliment, stimabilul... (*Apoi, Stima-
bilului.*) Cu mămițicuța, leit. Că și la
ochi, tot așa, alunecoși, și la guriță,
dacă-mi pot permite...

STIMABILUL: Să pieci din ochii mei,
domnule!

NEPOTUL: Nu permit... în ultragiu...

STIMABILUL: Să pieci... C-avem și noi
opinii...

NEPOTUL: Voi merge la foruri... Că mai
există judecători la Berlin!²⁴

(*Mitică, luându-și de undeva o vioară,
pornește în urma Nepotului să-i mai
aline durerea.*)

NEPOTUL (*la acompaniamentul de ro-
manță al lui Mitică*):

O zi n-avui senină

În care să trăiesc;

Viața-mi azi declină,

Ca floarea mă pălesc!²⁵

STIMABILUL: Se ține tare, mizerabilul,
că-i nepotul Ministrului... Contează pe
protecție! Da-l aranjez eu... (*Începînd
să scrie o epistolă.*) „Ilustre frunțaș...“
(*Apoi, lui Mitică, care a pus vioara în
cui.*) Mitică! După frunțaș, virgulă?

MITICĂ: Virgulă.

STIMABILUL (*continuînd să scrie*): „Ilu-
stre frunțaș, virgulă, eu nu umblu nici-
odată cu plosca minciunilor...“ (*Apoi,
din nou, lui Mitică.*) Dar după min-
ciuni, Mitică?

MITICĂ: Puncte-puncte...

STIMABILUL: „...cu plosca minciunilor
și alte puncte-puncte... Mi s-a părut
degradător să scrie un cetățean inde-
pendent anonim.“ (*Preocupat din nou
de ortografie.*) Mitică, dar după ano-
nime?

MITICĂ: Semnul exclamării! (*Și, pentru
că și-a scos între timp un ziar.*) Și li-
niuță de despărțire, c-am trecut la po-
litică!

(*În colțul opus al scenei a apă-
rut Ministrul, care, de la distanță, își
va urmări nepotul suferind de inspi-
rație.*)

NEPOTUL (*lirico-pansiv*):

Nu vreau să știi că te iubesc:

Voi suferi tăcut, discret —

Cochetele disprețuiesc

pe-un franc poet!

Dar tac, nu-ți spun că te iubesc:

Știu bine că pe-un franc poet

Cochetele-l disprețuiesc...

Tac — sunt discret!²⁶

MINISTRUL (*cu admirație*): Bravos, ti-
nere! Artistul trebuie să fie bărbat...
muzele sînt femei!²⁷

NEPOTUL (*cu ale lui*): O mare durere-i
să iubești...

MINISTRUL: Am cunoscut și eu... Trece!

NEPOTUL: Și o și mai mare nenorocire
să scapi de această durere.²⁸

MINISTRUL: Dar nu scapi... Nu trece!

NEPOTUL: Da' a zis Stimabilul să pieci...
Pierdii pe Acrivița!

MINISTRUL: Nu fi naiv... se aranjează.

(*Apoi, și el poetic.*) Cunos pe mama ei!

NEPOTUL (*îmbrațîșindu-l*): O! unchiule!

Recunoștință eternă de la un nepot
etern recunoscător...

(*Nepotul iese din scenă.*)

(*În vremea aceasta, Stimabilul a împă-
turit scrisoarea, a pus-o pe masa lui
Mitică și i-a făcut semn, discret, s-o
transmită Ministrului.*)

MITICĂ (*comentînd*): Băiat fin. N-o da
direct, se jenează... (*Și, apucînd scrisoa-
rea cu batista, ca pe un lucru murdar,
și oferînd-o Ministrului.*) Ia-o dom-
nule, pînă nu se răcește... De mersi,
n-am nevoie... Să-mi scrii!

MINISTRUL (*citînd-o*): „Ilustre... plos-
ca... cetățean independent... dar țin ca
romîn, deci, la d-v., gloria țării... și vă
atrag atenția asupra unui individ pe-
riculos deci, și care pe deasupra vă
este și rudă...“ (*Aparte.*) Mie? Dum-
nezeule! (*Reluînd lectura.*) „În interesul
convîngerilor noastre comune, vă sfă-
țuiesc, deci, a nu-i mai acorda încrederea
nelimitată de care se bucură astăzi ju-
cînd pe nepotul fidel...“ (*Din nou a-*

parte, comentînd scrisoarea.) Care va să zică așa, mă inducea în eroare... „căci este, deci, spionul partidului contrar și vă numește în intimitate dandist, ceea ce o pot proba, deci, cu documente zdrobitoare...” (Aparte.) Mișelul! (În continuarea scrisorii.) „Un fanatic partizan al d-v., alegător col. I de Cameră și Senat”.²⁹

(Foarte agitat, Ministrul va trece mereu de la un capăt la altul al scenei, perorînd precum un orator, în fața unui imens auditoriu, compus din Mitică... și alte patru-cinci scaune goale.)

MINISTRUL: Dar în zadar, mișelie! Popor, fii liniștit!

MITICĂ (cetățean turmentat): Bravo! Să mai vie o halbă! Plătește Ministrul!

MINISTRUL: De azi înainte nu-mi vei mai fi nepot... sau dimpotrivă, rămî-nîndu-mi nepot... nu-ți voi mai fi ministru!

MITICĂ: Trăiască! Jos mișelia! Principiul contează!

MINISTRUL (terminînd discursul și reazăzîndu-se la o masă): Și nici cu Stimabilul n-am să mai vorbesc... Dimpotrivă! Mortua est — Acrivîța! Voi spune tot adevărul familiei disperate. (Și, începînd să scrie.) „Stimabile, în calitatea d-v. de părinte...” Adică nu! (Șterge.) „Madam, în calitatea d-v. de mamă...” Nici așa! (Șterge.) Direct mamzelei! Cinci vorbe, dar limpezi! Să afle și să se cutremure. (Lipește plicul, apoi, adresîndu-se „auditoriului” de mai înainte.) Cetățene devotat patriei, te rog urgent transmite scrisoarea junei de la catul întîi... În caz de ceva... (Dispare.)

MITICĂ (de jos, să nu oboscască): Hei, giuno! O epistolă!

ACRIVITA (repeșindu-se la el, luîndu-i scrisoarea și desfacînd-o într-o singură clipă): „Domnissoară, în interesul castității d-v. ireproșabile, dar orbită de un amor nenorocit, mă grăbesc a vă pune în vedere că ațel căruia vreți să-i încredințați inima d-v. sanctă, mă refer la juristul-poet, este un om pierdut. Pe lângă vitiul alcoolismului și al variației în ultimul grad, a fost și în spital și are patima foitelor...” (Disperată.) Mămițo, mă omor!... Să nu uiți, mămițo, boboții...

MITICĂ: Decît să te omori, mai bine leșină.

ACRIVITA: Dar ai să mă ajuți să-mi revin în simțiri?

MITICĂ: Leșină liniștită... Veghez. (Acrivîța leșină. Mitică începe să-i acorde primul ajutor.)

CONSOARTA (sosind, în sfîrșit, și repeșindu-se spre Acrivîța): Ah, fiica mea!

MITICĂ: Vedeti de scrisoare, vă rog... că am rămas la „foițe” și sînt foarte curios.

CONSOARTA (citind): ...spital... foițe... da!... „ceca ce desigur îl va duce la ultima treaptă pe banca infamiei, condamnat de justiție pentru atît de colosale delapidări, ca mulți alți nenorociți de această tristă speță”.³⁰

MITICĂ (Acrivîței): Poți să-ți revii, sîntem de-acum la „speță”.

CONSOARTA (Acrivîței): Te despartî imediat! N-ai voie să-l mai vezi! Îi înapoiezi pozelele... Și într-o săptămînă îți voi oăsi un altul. (Se retrage demn, nu înainte de a rîsbunde unei priviri a lui Mitică.) Pardon!

ACRIVITA (lamentîndu-se lui Mitică): Dar nu-i adevărat, mămițico...

MITICĂ (cu regret): Mămițică, exclus... N-am jucat niciodată.

ACRIVITA: Vor să-l despartă de mine... Dușmanii fericirii! Și recunosc și stilul scrisorii!

MITICĂ: Și eu.

ACRIVITA: Că e a domnului High-life... care mi-a făcut și curte și l-am respins... Dar mă răzbun! Am să-i primesc curtea, pe față, iar în spate... între noi doi, domnule Cronicar!

MITICĂ: Vi-l aduc imediat... (Se concentrează asemenea unui iluzionist.) Oriunde-ai fi, ascultă-mă, concentrată-te, vino! (Și apare într-adevăr Cronicarul.) Mare lucru și telepatia!

CRONICARUL (sărutînd mina Acrivîței): Din zi în zi mai frumoasă. Dar vai, n-am curaj... Ah, știu cît ești de crudelă!

ACRIVIȚA (*aparte*): El e autorul scri-sorii... S-a trădat. (*Apoi, Cronicarului.*) Nu trebuie să vă lăsați înșelate de primele impresii... (*Aparte.*) Îl joc tare!

(*Se retrage spre confiserie, unde Mitică, prompt, îi va procura hîrtie și cerneală.*)

CRONICARUL (*patetic*): Ah, cum aș fi gata să jur că această fată îmi va putea oferi, ca să zic așa, totul, dacă n-aș fi aflat și eu de acea înțeleaptă cugetare, cum că nici cea mai frumoasă nu poate da decât ceea ce are...³¹

MITICĂ: Înțeleaptă... dar mai încet că te aude soția Maiorului și își amintește de cronică.

(*Intr-adevăr, își face apariția doamna Directoare, soția Maiorului, însoțită de Nepotul Ministrului.*)

CRONICARUL (*ieșindu-i în întâmpinare*): Ah, doamnă, abia așteptam să vă întâlnesc și să vă explic, deoarece trebuie să fie o neînțelegere...

DIRECTOAREA (*făcîndu-se că nu-l observă și ridicînd privirea spre balcon, unde a apărut soția Stimabilului*): Bonjour, chérie... Muream de dor!

CRONICARUL: Și zic neînțelegere, pentru că soțul dumneavoastră, împreună cu Bismarck, mă refer la cronică...

DIRECTOAREA: Pentru mine, domnule, ai încetat să exiști... (*Luîndu-l de braț pe Nepotul Ministrului.*) Dacă vreți să recitați încă o dată, domnule... Era splendid! (*Din nou Cronicarului.*) Iar dumneata vei regreta, ți-o jur! (*Nepotului.*) Recitați, vă implor...

NEPOTUL:

Cînd erai micuță-n școală,
Mi-era drag să fiu școlar.
Azi, cînd tobă ești de carte,
Azi m-aș prinde toboșar.³²

(*În vremea aceasta, Mitică a luat scrisoarea de la Acrivița și, o dată cu ieșirea din scenă a Directoarei și a Nepotului, i-a oferit-o Cronicarului.*)

CRONICARUL (*citind*): „Domnule Nădrăgîlă...” (*Indignat.*) Eu? Nădrăgîlă? (*Continuînd lectura.*) „...sîntem niște persoane de gust, care te cunoaștem din vedere și cărora ne erai oarecum simpatice pînă-n zilele trecute, cînd te-ai întolit în costum complet de Paște”. (*Comentînd.*) E stilul Directoarei... Se simte toba! (*Reluînd lectura.*) „Să crezi, domnule Nădrăgîlă, că ești chiar ridicul în acele haine, și că o singură iluzie ne mai rămîne de gustul d-tale: cum te știm pîrlit...” (*Mitică îi aduce un scaun.*) „...poate

nu l-ei fi cumpărat din biata lefșoară; ți le-o fi dat cineva de pomană; de sărbătorile Paștelui...” (*Mitică îi pune în față și o masă.*) „Să-i zici bodaproste și să le porți sănătos; dar să știi că faci cu ele un efect caraghios...” (*Aparte.*) Ah! simt în mine vendetta... (*Reluînd.*) „... de care te deplîngem, dragă domnule Nădrăgîlă...” (*Enervat.*) Nu mai pot citi, domnule!

MITICĂ (*serviabil*): Îți citesc eu... se poate? (*Citînd.*) „Tot mai bine ai face să le păstrezi în gardirop, să aibă la nevoie cu ce să te-ngoape! Cîteva dame cărora le-ai fost odinioară simpatice...”³³

CRONICARUL: Mă răzbun, stimabilo! Veți fi demisă din funcție!

MITICĂ: S-a-nțeles! Hîrtie și cerneală!

CRONICARUL: Te-nșeli, domnule! Eu n-am nevoie de hîrtie. Eu am dinainte totul pregătit. Numai să aleg! (*Scotînd un teanc de anonime, începe să aleagă pe cea mai potrivită.*) Cu flagrant delict... Nu! Cu alegeri măsluite... Nu! Cu atrocități venale... Nu! Cu moravuri... Asta e! Două cuvinte să schimb și gata! (*Dîndu-i scrisoarea lui Mitică.*) Rapid, la doamna Directoare!

MITICĂ: Ba, pardon! Să vină Directoarea la mine, că nu-s curier! (*Și pentru că Directoarea se și înfîințează.*) Poftim!

DIRECTOAREA: Ah, mersi... Ce draguț din partea dumneitale... (*Deschizînd scrisoarea.*) „Elevele d-v., doamnă, au o purtare urîtă în societate, conversînd totdeauna intim și primind cărți poștale cu poze de amor, etc., etc.” (*Lui Mitică.*) Și dacă ai ști, domnule, cît încerc să le educ...

MITICĂ: Știu, doamnă... Continuați! Avem timp limitat...

DIRECTOAREA (*continuînd*): „Dar ce să ne mire, cînd bătrîna și răscoapta lor directoară...” (*Aparte.*) Răscoapta, eu?

MITICĂ (*însăpăimîntat*): Nooo...

DIRECTOAREA: „...își îngăduie, în plină stradă, lucruri inadmisibile, cu juri imberbi, autori de poezile indecente și obscene... Pentru prestigiul școlii dar, înaintați imediat cerere de demisie”; (*Aparte.*) Ah! Mizerabila!... „amînteri cu regret vom fi silite a face reclamă ministerului relativ la tristul exemplu. Mai multe mame îngrijate...”³⁴ (*Apropiîndu-se de Mitică.*) Știu eu de la cine pornește infamia...

MITICĂ: Da' eu nu-s curios, doamnă...

DIRECTOAREA: M-a văzut probabil de sus, de la balcon, știi dumneata care...

MITICĂ : Balcoane sînt multe... La fiecare cat...

DIRECTOAREA : Şi m-a văzut — asta a otrăvit-o — plecînd la braţ cu viitorul ei ginere, Nepotul Ministrului... Şi i-a fost teamă !

MITICĂ (*încercînd să se retragă*) : Nici eu nu-s prea curajos... Vă rog, scuzaţi...

DIRECTOAREA (*reţinîndu-l*) : Şi i-a fost teamă că i-l ambetez... Că mi-a recitat şi versuri anume scrise... Fiindcă-s mai tînără. Dar mă voi răzbuna ! Îi voi deschide ochii, bietului băiat. Să ştie şi el în ce familie intră. (*Oferindu-i scrisoarea.*) Poftim !

MITICĂ : Dar cînd aţi scris-o, madam, dacă nu-s indiscret ?

DIRECTOAREA : Nu fi... domnule ! Les veritables femmes presimt. Şi era scrisă.

(*Între timp, Mitică şi-a făcut rost de o şapcă şi de o geantă de veritabil poştaş.*)

MITICĂ : Pošta ! Pošta ! (*Apoi, aparte.*) Poate că pînă la urmă, mai ştii, văd aştia că am talent şi mă bagă în buget... Pošta ! Pošta ! (*Apoi, către culise.*) Unde-i Nepotul ăla, domnule ? Cît mai strig eu aici ? E dement ? (*În sfîrşit intră Nepotul, fericit că-l caută pošta.*)

NEPOTUL : Ah, e de la Acrivîţa. Presimt. Mă iubeşte. Nici nu mai e nevoie s-o deschid...

MITICĂ (*întorcîndu-se alarmat*) : Cum n-o deschizi, domnule ? Dar ce ? Merge pe vrute ? Poştaşul aduce scrisoarea... Destinatarul o deschide ! Există o regulă, domnule ! S-o respectăm ! Că sîntem ţară constituţională !

NEPOTUL (*convins*) : „Tînărule, eşti la vîrsta frumoasă a iluziunilor... viitorul îţi surîde... şi ce-ţi poţi dori mai mult decît o soţie dulce, spre a împărtaşii, la căldura căminului conjugal, fructul amorului onest...”

MITICĂ : Să ştii că i-am dat altă scrisoare.

NEPOTUL (*citind*) : „Dar gîndeşte-te bine în ce familie intri...”

MITICĂ (*s-a liniştit*) : I-am dat-o bine... Asta-i.

NEPOTUL : „...Mama, o bătrînă cochetă...” (*Restul rapid, fizionomic, şi în final.*) Îngrozitor ! Teribil ! O compromite... Ce pot să fac ? Cum s-o salvez ? Dar nu ! Singurul drum... prin mamă. (*Scriind pe verso-ul aceleiaşi scrisori.*) „Doamnă, în calitatea dumneavoastră de mamă a propriei dumneavoastră fiice, vă rog să aflaţi ce se rîspîndeşte

în urbe. Nu m-ar surprinde ca şi alţi tineri, onorabili cetăţeni, să fi primiţi scrisori la fel de cu siguranţă infame... Un necunoscut demn”. (*Apoi tare.*) Mitică, scrisoarea !

MITICĂ : Ei nu, fiţi serioşi, domnilor, că exageraţi ! Cît am s-alerg de colo pînă colo ? Mai folosiţi şi convenţia... (*Apoi, Consoartei Stimabilului.*) Ciţiţi, madam... Bucuraţi-vă.

CONSOARTA (*citind*) : „...Mama, o bătrînă cochetă, care a ruinat şi soţul şi amantul. Zestrea promisă, o minciună sfruntată... Căci mama denaturată a încurajat apucăturile fiicei — ce naşte din piscică —, iar aceasta mai poate în orice caz face carieră romantică, dar nu copii. Un mamoş cu experienţă”³⁵. (*Consoarta deschide poşeta, scoate dintr-însa o a doua scrisoare, compară scrisurile şi...*) Exact ! Trebuia să-mi închipui. E al doamnei Maior, Directoarea... Şi eu care o mai consideram prietenă. Dar nu ! S-a terminat ! (*Începînd să scrie.*) Îi voi scrie Prefectului...

PREFECTUL (*la berărie, lui Mitică, aducătorul scrisorii*) : De la cine-i, Mitică ?

MITICĂ : Nu ştiu. Să trăiţi, anonimă !

PREFECTUL : Dacă nu-mi place, Mitică, te amendez. „Un cetăţean care doreşte să aducă un serviciu justiţiei imparţiale...”³⁶ (*Lui Mitică.*) Nu te mai amendez, ai scăpat ! ...vă atrage atenţia că directoarea şcolii, soţia Maiorului, a afirmat în legătură cu persoana dumneavoastră... — poate tot te amendez, Mitică ! — ...că sînteţi un vampir...” (*Aparte.*) Vampir ? Eu ? Mîna opoziţiei ! Eşti amendat, Mitică ! (*Caută să-şi amintească unde a rămas.*) ...deci un vampir, spuneam. aşa, ...dezonorînd urbea noastră locală în totalitatea ei şi întretinînd relaţii cu june orfane... — nici o amendă, te arestez ! — ...în stare să-şi spulbere creierii împreună cu familiile dezonorate şi totodată complice...” (*Aparte.*) Complice ? Adică cum ? Tînteşte departe... Ocnă pe viaţă, Mitică ! (*Reluînd.*) „Fiind însă o persoană leală, nu voi a vă ascunde aici faptul că infama directoare...” — renunţ la ocnă, Mitică ! — ...intenţionează să informeze Parchetul...” — te-mpuşc direct ! — ...şi să vă ducă şi pe dumneavoastră acolo încît să vă trageţi un glonte în cap”. Eşti mort, Mitică !

MITICĂ : Sînt mort, să trăiţi, la ordi-nele dumneavoastră !

PREFECTUL (reflectează): Un glonte care va să zică în cap... Ei bine, nu! Și o acuză și pe Directoare — fin lucrator, n-am ce zice! — o acuză pentru că mă iubește... Sărmana!... Și asta când? După ce s-au amînat manevrele, și i-a rămas Maiorul pe cap. Da, la mijloc e o mîină savantă. Dar știm noi a cui mîină e atît de savantă. Și-o să-mi bat joc, domnule Savant... C-avem și noi, anonimele noastre! (Lui Mitiică.) Treci și scrie, magariule, poate-ți admit recursul! (Mitiică trece la masă și Prefectul începe să-i dicteze.) „Stimate om al științei. Înainte de a mă adresa academiilor lumii, încerc a afla reponșă direct de la dumneata, la următoarea problemă științifică...” Unde-am rămas?

MITICĂ: La problemă.

PREFECTUL: Știi și franceză?

MITICĂ (dînd măsura exactă a cunoștințelor): Comme l'eau...

PREFECTUL: Poate mă mulțumesc cu amenda... Scrie, te rog, în franceză.

(În colțul opus al scenei, reflectorul ni-i descoperă, tîrziu noaptea, se pare, pe Savant și pe colaboratorii săi Lache și Mache, lucrînd activ la traducerea scrisorii.)

SAVANTUL: Să reunim, deci, părțile traduse de fiecare și să recapitulăm.

LACHE: Stimată om al științei...

MACHE: ...spune-ne, rogu-te, informează-ne, comunică-ne... ne și încă un ne. Nene!

SAVANTUL: De-asta, zic, domnule, mai ușor e să-i traduci pe francezi decît pe-ai noștri!

LACHE: „Cînd te-azezi seara în pat...”

MACHE: „Cum faci că nu te supără...”

SAVANTUL: Și acum, expresia aia, in-traductibilă, știu: „Les superbes cornes”.

LACHE: „...cu care te-mpodobeste iubita dumitale soție...”

MACHE: „...la petite Esmeralde... Smă-rîndița...”

SAVANTUL: Restul am tradus singur, mulțumesc. (Ridicîndu-se de la masă și citînd restul, aparte.) „...cu colaborarea atît de asiduă și armonizată a cuplului Lache și Mache. Dacă nu te supără coarnele, cu atît mai bine! Îți dorim să faci nani frumos. Un grup de crescători de cornute.”³⁷ (Reflec-

tînd cu voce tare.) Lache deci și Mache. Ei mi-au făcut-o. Și nu pot nici măcar să mă răzbun, nici să le fac nimic... pentru că totdeauna i-am confundat și n-am știut niciodată care e Lache și care, dimpotrivă, Mache. Dar dacă greșesc? Dar am găsit! Am o idee...

MITICĂ (aprobindu-se cu un aparat fotografic): O clipă, vă rog. Momentul trebuie immortalizat. Ați confiat opiniei publice că ați avut o idee... (Îl fotografiază, iar apoi pregătindu-se să-și noteze.) Cîteva amănunte despre idee...

SAVANTUL: Cu plăcere. Deși reprezentîntă, ca să zic așa, un tot unitar, ideea e formată din două jumătăți mai mici, la fel și identice. Prima, complet anonimă, o voi preda lui Lache ori lui Mache (i-o strecoară în buzunar), a doua, la fel de anonimă, celuilalt. Restul amănuntelor, direct de la colaboratori.

MITICĂ (trezînd să noteze, în fugă, reacțiile celor doi): Ah, ce ghinion! Dacă trăiam cu cincizeci de ani mai tîrziu, imprimam de-a dreptul pe bandă...

LACHE (citînd biletul): Unul din voi urmează a fi concediat.

MACHE (citînd continuarea): Mi-ar părea rău să fii dumneata.

LACHE (aparte): Ce-i de făcut?

MACHE (același joc): Eu sînt mai pregătît, firește...

MITICĂ: Gîndiți vă rog, mai repede. Mă grăbesc.

(Tot ceea ce urmează într-un tempo rapid, amîndoi gîndind unul și același lucru și exprimîndu-l pe jumătate.)

LACHE: Dar el ar putea să nu recunoască...

MACHE: Cum să-l conving?

LACHE: Numai printr-un șiretlic!

MACHE: Să-i cer o recomandare. Dar să nu-i spun pentru cine și ce...

LACHE: Și s-o transmit Savantului.

MACHE: Ca din partea lui.

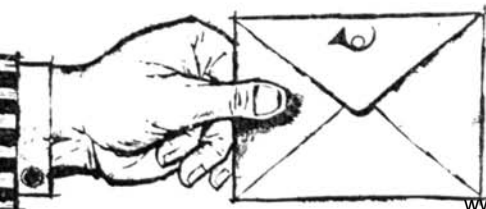
LACHE: Și atunci, e clar, o să mă prefer.

MACHE (de data asta, direct): Dragă Lache...

LACHE: Am nevoie de recomandatie... (O clipă de reciprocă suspiciune.)

MACHE: Bine... (În timp ce scrie o și citește.) „Stimate domn, amicul meu, aducătorul acesteia, vine la dumneata să-ți ceră un serviciu și mă roagă să pun o vorbă în favoarea lui”³⁸

MITICĂ: Mai concentrat, stimabile... Că se-nțelege și-așa.

MACHE : „...Aș fi fericit să aflu că acest om, pe care-l iubesc ca pe-un frate, cunoscându-l ce om de treabă și capabil este, a obținut de la dumneata ce a dorit și ce, desigur, merită.“

LACHE : O ! Îți mulțumesc, Mache ! *(În vremea aceasta, Mache lipește bine plicul.)* Nu te voi uita niciodată ! Cere-mi orice ! *(Jenat de atîta efuziune, Mache iese din scenă.)*

MITICĂ *(luînd plicul)* : Vă rog, adresa și numele adresantului.

LACHE *(grăbit)* : Nu-i nevoie, Mitică ! îl duc chiar eu... Mulțumesc. *(Completează în grabă, silabisind.)* „Mult stimatului Savant al urbei locale“. *(În același timp, însă, ptează plicul.)* Ce ghinion ! Va trebui să schimb plicul ! *(Supărat, îl desface, vrea să treacă scrisoarea în alt plic, dar curiozitatea e mai tare.)* „Stimate amice, Moftangiu care-ți aduce această scrisoare mă roagă cu insistență să-ți-l recomand. Îmi fac o datorie amicală să-ți atrag atenția asupra acestui caraghios...“ *(Aparte.)* Mă înșeală vederea ? Încep să nu mai înțeleg...

MITICĂ *(dîndu-i o pereche de ochelari)* : Cu aștia trebuie să fii pregătit la orice. Ia, dom'le, ochelarii !

LACHE : „...La seama. E un măgar și jumătate. Atît, în privința caracterului. Cît despre inteligență, poate că ar avea citeodată ceva spirit, dar foarte superficial și cu deosebire zevzec.“ *(Termină de citit.)* Care va să zică așa... Zevzec ! Bineee ! Și, începînd să strige.) Mache ! Mache ! Vino repede, Mache !

MITICĂ *(împingîndu-l în scenă)* : L-am adus... Era în culise...

MACHE : Ei, ai fost ? Ți-a folosit ? Ce ți-a zis ?

LACHE : Ce să-mi zică ? că sînt un moftangiu, un caraghios...

MACHE : De unde știe asta ?

LACHE : Din scrisoarea d-tale.

MACHE : Ți-a spus el că din scrisoarea mea ?

LACHE : Nu ! Am citit-o chiar eu.

MACHE : Cum ?

LACHE : Am deschis-o...

MACHE *(indignat)* : Ai deschis-o ? Dar asta-i o infamie !

LACHE : Infamie, zici ? Bineee !... Că infamie zic și eu... *(O pereche de palme.)*

MACHE *(un moment nu reacționează, apoi, aproape confidențial, se reapropie de Lache și-i șoptește)* : Dar spune-mi, te rog. Dacă ți-ași fi cerut eu o recomandare, ce-ai fi scris ? *(Și, pentru că Lache nu răspunde.)* Ei vezi ?

Asta-i tot o infamie ! *(Drept pentru care îi și înapoiază palmele.)*³⁹

LACHE *(îndepărtîndu-se)* : A, cît de rău îmi pare...

MACHE *(același joc)* : ...că am pierdut...

LACHE și MACHE *(în cor)* : ...pe bunul meu amic !

(Un reflector, molipsit și el de miticisme, ne descoperă, într-o suită rapidă, reacția „opinie publice“.)

CONSOARTA *(de sus, din balcon)* : O, ce amuzant... Hi-hi !

ACRIVITA *(în tragic)* : Soarta destinului...

DIRECTOAREA : Ah ! De ce n-am fost acolo, să-i văd...

PREFECTUL *(golînd o halbă)* : Lache-i de vină ! *(Și, după o clipă.)* Ori Mache !

MAIORUL *(plimbîndu-l pe Bismarck)* : Ba Lache ! *(Același joc.)* Ori Mache !

STIMABILUL *(de lingă felinar)* : Eu zic că amîndoi ! Sau dacă nu, unul din ei, în mod sigur !

SAVANTUL : Mie-mi erau antipatici de mult. Din patru aprilie.

CRONICARUL : Neserioși ! Compromit urbea locală ! Bătăia trebuie să fie bătaie !

BISMARCK : Ham-Ham ! Ciîni și oamenii, dom'le !

(La o masă în fața berăriei, Mitică s-a apropiat de Amicul X.)

MITICĂ : Vorbește tot orașul, dom'le ! S-au despărțit...

AMICUL X : Eu am prevăzut de mult... Două halbe și-un corn !

MITICĂ : Și-auzi dumneata, să-l facă moftangiu, măgar și jumătate...

AMICUL X : Ajungea măgar simplu... Popporul a cerut două halbe !

MITICĂ : Și să mai adauge și zevzec...

AMICUL X : Absurd cu totul, dom'le ! Zevzec, se-nțelegea de la sine. Trebuia spus cremenal !

(În vremea aceasta, din cele două colțuri ale scenei își fac reapariția Lache și Mache.)

LACHE : Mache ! Pină cînd ?

MACHE : Lache ! Pină cînd ?

(Irezistibil se îmbrățișează și dispar îmbrățișați.)

MITICĂ : Ei uite, dom'le, că s-au și împăcat...

AMICUL X : Păi eu, ce le-am spus ? Oameni buni ! Cu inamicii în luptă, cu amicii în armistițiu !⁴⁰ Fiți filotimi, șericilor ! Aveți-vă ca frații !

MITICĂ *(enervat, în sfîrșit, de Amicul X, și hotărît să-l ia peste picior)* : Ei, nu vorbi ! Va să zică dumneata... Ei, bra-

- vos, domnule !... Fiți filotimi... iubiți-vă ca frații... Forță, nu glumă, dom'le ! Și te mai ții modest, să nu te afle Miticii... (Apoi, publicului.) Uite, astami place la el... Drege și face, nu plouă fără el, da'moare de modestie !
- AMICUL X : Păi chiar asta îmi reproșă și stimabilul Take...⁴¹
- MITICĂ : Care Take ?
- AMICUL X : Ministrul...
- MITICĂ (sălii) : Ei, vedeți ? Ce spuneam ? Modest ! El nu mai spune ca tot stimabilul, musiu Take Ionescu... El, nu... modest. Take !
- AMICUL X : Și-mi reproșă zic, Take : Domnule ! Faci rău că nu vrei să intri în combinație... Că fără dumneata, nu intru nici eu.
- MITICĂ : Și mort-copt, nu intră. Modest, domnule.
- AMICUL X : Și a insistat și șeful... Când am intrat eu, ieșea el...
- MITICĂ : Care șef ?
- AMICUL X : Cel mare... Bătrînul... Că m-a și rugat zic : „Mai caută și-l convinge și tu, că pe mine m-a obosit !” Și a plecat rîzînd... El nu-i de părere să se mai întindă coarda prea mult...
- (În vremea aceasta, prin fața mesei lor trec în mare tandrețe Cronicarul High-life cu juna Acrivița.)
- MITICĂ (observîndu-i) : Sst ! dom'le ! Mai termină cu Take... Că-l trădă Crudela pe Nepot !
- AMICUL X (sărînd ca ars) : Să trăiți, domnule Subsecretar !
- MITICĂ : Fii serios, dom'le ! E „High-life“.
- AMICUL X : Ba, pardon ! Fost „High-life“ — va să zică fost cronicar — că-i logodit cu dumneaei, care e fata Stimabilului...
- MITICĂ (nedumerit) : Abia era logodnica Nepotului...
- AMICUL X : A fost. Că m-a și întrebat Stimabilul : să i-o dau ăstuia ? Să i-o dau celuiilalt ? Și-am reflectat preț de-un sfert de oră...
- MITICĂ : Un sfert ? (Apoi, sălii.) Ei, asta-mi place la el... Modest și reflectează ne sferturi...
- AMICUL X : Și i-am spus : dă-i-o domnule, cui vrei ! Fii filotim !
- MITICĂ (urmărîndu-i pe cei doi cum se îndepărtează) : Da' subsecretar, tot nu înțeleg... De unde pînă unde ?
- AMICUL X : Păi nu ți-am spus ? E viitor ginere ? Viitor ! Și ginerele cui ? Al Stimabilului ! Și Stimabilul, nu-i soțul Consoartei ? E ! Și Consoarta nu-i slăbiciunea Ministrului ? De ! Iar Minis-
- trul, ce crezi dumneata, n-are nevoie de Subsecretar ?
- MITICĂ : Modest, dom'le, și le deduce... grozav !
- AMICUL X : Păi asta-mi ziceau și altețile lor...
- MITICĂ : Care alteți ?
- AMICUL X : M.M.L.L. și A.A.L.L....
- MITICĂ : Dar ce ? Îl cunosc și ei pe High-life ?
- AMICUL X : Nu, domnule ! Deducția cu Take... Că dacă pînă la urmă, zic, ne-om bate și ne-om bate, și nu l-om putea convinge, nu mai e altă soluție : șeful prezidenția ; Alexandru — externele ; finanțe oricum n-avem... iar justiția... merge și fără !
- MITICĂ (sesizînd apariția Nepotului) : Uite-l și pe Nepotul Ministrului... La țanc. Poate-l cooptăm în guvern...
- AMICUL X (revoltat) : Pe acest ilustrisim, să nu-l văd ! Nici nu-l mai salut. Licențiat, înțelegi ? Și face jocul opoziției ! Ministrul e foc ! Il distruge ! (Și, uitîndu-se la ceas.) Sapristi ! Cinci și zece... Și trebuie să mai trec și pe la Vizir să-i spui să nu uite de ce-a vorbit cu Nababul... Am două halbe și-un corn... Plătește tu ! Mă grăbesc. Sau, și mai bine, mai dă-mi șase lei, să se facă un pol. Să știm de-o socoteală. Și dacă n-ai schimbat, nu-i nimic. Dă-mi suta întreagă, o schimb eu undeva... Ah, dacă l-aș convinge pe Take ! (Dispare.)
- (În vremea aceasta, Nepotul — uitîndu-se mereu la ceas, agitat ca înaintea unei întâlniri foarte importante — se plimbă dintr-o parte în alta a scenei ; din cînd în cînd, înspirat, notează cite un vers. Nu peste mult, își face apariția și unchiul lui, Ministrul⁴². Un moment de studiu reciproc, apoi o mișcare de rotire, unul în jurul celuiilalt, ca în primele clipe de studiu ale unei întâlniri de box, categoria cocoș. De altfel, mișcarea, pe tot parcursul schimburilor lor de replici, va sublinia ridicolul acestui gen de conflagrații — ne referim la cocoși.)
- NEPOTUL (oferînd versurile abia scrise lui Mitică) : Păstrează-le... Și dă-le în postume ! (Apoi, repezîndu-se la Ministrul.) O, angel ilustrisim, vei muri !
- MINISTRUL : Ți-ai pierdut uzul rațiunii, mizerabile !
- NEPOTUL : La afront, domnule, ridic și eu afrontul !
- MINISTRUL : Ești ambetat de vendetă !
- NEPOTUL : Sint, că n-ai avut pietate de-un suflet înamorat.
- MINISTRUL : Spionul unui partid străin e mai mult decît spionul unui partid propriu.

NEPOTUL : Care va să zică, atac la persoană? Asta-i tot ce-mi oferi?

MINISTRUL : Dar ce-ai vrea? Subsecretar? Ei bine, nu! Cel mult, magistrat inferior, pungașule! Ca să nu mori de foame!

NEPOTUL : Procuror ori nimic! La judecătoria de pace.

MINISTRUL : Te rene!

NEPOTUL : Te detest!

MITICĂ (*arbitru oficial, bățind într-un gong*): Repriza întâia la egalitate de puncte. Pauză un minut. Adversarii trec în colțurile ringului! (*Ahoi, apropiindu-se alternativ de cei doi, doar doar îi va întărîta și mai mult.*) Și zi așa, venerabililor, dă-i cu insulta, dă-i cu ultragiul... ca românul imparțial!

MINISTRUL : Păi cum să nu dau, că dumnealui, vezi, are veleități.

NEPOTUL : Minciună! Sînt timid și novice!

MINISTRUL : Și pretențiuni de personalitate... și de autoritate.

NEPOTUL : Și speră că voi a renunța la scrupurilele mele sfinte de conștiință!

MITICĂ (*manager*): 1-2...1-2... Atenție la respirație. Nu irosiți suflul. Mai aveți 10 secunde.

MINISTRUL : Și ce? Crezi dumneata că în aceste 10 secunde am să-l mai pot ierta?

NEPOTUL : C-am să mă-mpac cu mizerabilul?

MINISTRUL : Niciodată!

NEPOTUL : Să isprăvim cu sistema asta nenorocită...

MINISTRUL : ...A protecțiunii!

NEPOTUL : ...A persecuțiunii!

MITICĂ : Gong! Și mai activ, vă rog! Mai activ!

NEPOTUL : Să mă fac uncalta oarbă a unor rancune politice?

MINISTRUL : Să-ți îngădui a învăța bărbieria pe capul statului?

NEPOTUL : Să mă pretez la infamii și înscenări?

MITICĂ : Vă descalific pentru inactivitate!

MINISTRUL : Să te trec de-a dreptul de la țîța școalei la țîța bugetului?

NEPOTUL : Să mă compromit pentru un mizerabil de salariu de magistrat inferior?

MITICĂ : Avertisment! Sub centura justiției...

MINISTRUL : Vrei să profiți pentru că-ți sînt unchi?

NEPOTUL : Vrei să mă persecuți pentru că-ți sînt nepot?

MITICĂ : Gong. Repriza a doua din nou egalitate.

MINISTRUL : Trebuie să terminăm odată cu această bubă înveterată a societății noastre...

NEPOTUL : Cu această gangrenă...

MITICĂ : Am spus gong — gong rămîne!

Un minim de respect! Sinteti în ring!

MINISTRUL : Cu acest dar funest...

NEPOTUL : Pe care ni l-a lăsat epoca de infamă memorie...

MINISTRUL și NEPOTUL : A fanarioților!

MITICĂ : În colțuri! Am spus! Și mai terminați cu fanarioții! Sîntem regat independent!

NEPOTUL (*căzînd în genunchi*): Ah, doamne, cu ce ți-am greșit, ca tocmai unchiul meu să fi ajuns la putere!

MINISTRUL (*același joc*): Ah, doamne! Nu mă-nvrednici cu putere dacă mă-nvrednicești cu nepoți!

MITICĂ : Gong! Repriza a treia! Să nu mai aud nici un cuvînt!

(Repriza se desfășoară, deci, fără cuvinte. Cei doi — unchiul și nepotul — discută numai prin semne, își șoptesc rînd pe rînd, la ureche, seucid din priviri și mimează, în ansamblu, o scenă din care rezultă clar ... perspectivele unei certe înțelegeri. Final, se sărută, se îmbrățișează, se îndepărtează, la braț, fără să mai aștepte decizia arbitralului.)

CRONICARUL (*năvălind în scenă, indignat peste poate*): Rușine! Rușine! Mișeleasca înțelegere! Goana infamă contra cetățenilor onorabili! Regimul proscricțiunilor și al terorii! Cetățeni fruntași închiși ca tilhari în ajunul alegerilor! Ministrul fără de lege!

Procurorul zbir ! Nedemnul nepot demn de unchiul nedemn !

MITICA (*Cronicarul*) : Cum, domnule ? Tocmai dumneata, care ești ginerele Stimabilului ?

CRONICARUL : Au rupt logodna, mizerabilii !

MITICĂ : Și Acrivița ?

CRONICARUL : Trădare ! S-a încurcat din nou cu Nepotul !

AMICUL X (*în trecere*) : Să trăiți, domnule Subsecretar !

CRONICARUL (*demn*) : Fost subsecretar !

MITICĂ (*recitînd versurile lăsate de Nepot*) : Postumă mizerabilă !

„În loc să-ți vezi rușinea, stigmatizat cum ești,

Și, dîndu-te cîinței, să plîngi și, de durere,

Să-ți dai în piept cu pumnul, ai cutezat, mizere

P-o plată de nimica, să-njuri pe cei onești...

Fals, malonest, venale, hidos ești, cavalerie !”⁴³

(*După care se apropie de o altă masă unde îl regăsim pe Stimabil.*)

MITICĂ : Salutare, Stimabile ! Și trăiască Acrivița... cu cine-i place dumneaei... că-i jună și nu depande de nime !

STIMABILUL : Sal'tare, Mitică !

MITICĂ : Da' nu pari prea vesel... Ceva-cumva cu Nepotul ? Cu ginerele ?

STIMABILUL : Aș ! Că mi-a explicat și ma chere... A insistat și Ministrul...

MITICĂ : Da' te văz totuși distrat și cam nervos.

STIMABILUL : Nu, frate ; aștept pe soția mea și nu mai vine.⁴⁴

MITICĂ : E la Ministru ?

STIMABILUL : Nu ! O afacere ! Și am mare nerăbdare să văz dacă a reușit și acuma...

MITICĂ : Afacere publică ?

STIMABILUL : Particuleră... Că de-aia zic : dacă reușește ș-acuma halal să-i fie, mă-nchin. Că ăla e un ciufut...

MITICĂ : Cine e ciufut ?

STIMABILUL : Nu-l cunoști ! Sau poate-l cunoști... Savantul ! Mof ! Că are niște case și vrem să cumpărăm de la el casele... Apropos... Auzii că te angajară la „Mofitul“. De ce nu ni-l trimiți, frate, și nouă ?

MITICĂ : Vi-l trimiț bucuros. Pe un an, pe șase luni ?

STIMABILUL : Cum, pe un an ori pe șase luni ?

MITICĂ : Nu zici că vrei să te abonezi ?

STIMABILUL : Ce abonament, monșer ? De la prieteni să ceri abonament ? Că acu' mă enervez... (*Pe alt ton.*) Haz ar

avea să-l traducă și pe ăsta ! Ce bună treabă ar fi !

MITICĂ : Ce treabă ?

STIMABILUL : Nu-ți spusei ! Este un ciufut, Savantul... care are o pereche de case, depuse la credit pe zece mii de lei...

MITICĂ : Ei, și ?...

STIMABILUL : Ei ! și-am trimis-o acuma pe soția mea : să vedem, e-n stare să-l traducă ?... Teribilă e, domnule ! are o diplomație, domnule, e ceva de speriat...

MITICĂ : Adică, nene Stimabile, cum vine vorba asta de diplomație ?

STIMABILUL : Ei, uite, nene, este un secret care nu poate să-l aibă orișicare... Se uită așa nu știu cum, și-l aduce pe om cu vorba, și iar se uită, și iar cu vorba, și iar se uită și pînă la urmă îi dă casele — e ceva de speriat, pe onoarea mea ! Dar aici e un caz mai greu : Savantul e al dracului !

MITICĂ : Dacă întîrziază e semn că are speranțe...

STIMABILUL : Apoi, vezi că nu o cunoști... La ea nu merge așa agalea... merge iute... n-o cunoști... Da' uite-o că vine... (*Și, îndată ce se apropie.*) Ei, zi, mai repede : l-ai tradus ?

CONSOARTA : L-am...

STIMABILUL : Ei, bravo ! (*Lui Mitică.*) Nu ți-am spus eu, nene ?

CONSOARTA (*lui Mitică*) : Cu cine am onoarea ?

STIMABILUL : Cu Omul lui nea Iancu, Mitică...

CONSOARTA : Cel care scoate „Mofitul Romîn“ ?

MITICĂ : Da, conită... Vă place ?

CONSOARTA : Mă-nnebunesc... Că-i și spuneam dumnealui : vorbește să ni-l trimiță și nouă...

MITICĂ : Promit... (*Trecînd de la o masă la alta, salutîndu-i suspect de amical pe Prefect, pe Maior, pe Bismarck, pe doamna Directoare...*) Și vă promit și dumneavoastră !... Și dumneavoastră ! (*Apoi, de la distanță, Ministrului, Amicului X și tuturor celor cunoscuți pînă acum.*) Promit la toată lumea ! (*Și, renunțînd la pălăria și bastonul obișnuitului Mitică și transformîndu-se, din nou ca și în prima parte a prezentării, în Omul lui nea Iancu, Mitică și el, dar nu se compară...*) Și, ca să mă țin de promisiune, domnii mei, de-a dreptul la redacție, Mitică ! Si viteză mărită ! Tragem ediție specială ! Să se bucure urbea și boborul local ! (*Fațada cu mai multe caturi s-a transformat și ea între timp în obișnuita pagină a „Moftilui Romîn“.*) Și acum atenție,

vă rog... (Ca transmînd comenzi unei întregi armate tipografice.) Pagina înția, sus, colțul din dreapta, în chenar, fotografia Stimabilului.

(Ca și la începutul piesei — dar accentuîndu-se semnificația — se fac auzite vocile obișnuitei reclame de Moși, întretăiată de indicațiile lui Mitică și de țipetele disperate ale moftangîilor.)

VOCILE : „...oale... steaguri... flașnete... înghețată de vanilie...“

MITICĂ : Iar dedesubt, cules cu 36 : DIPLOMAȚIA CONSOARTEI...

VOCILE : „...fleici... stambă... scrînciob... pelin... călușei...“

STIMABILUL (coleric) : Mistificație ordinară ! Protestăm compromitere fost deputat... Ajutor !

VOCILE : „...jandarmi... basmale... căni... cea din urmă invenție care era și la expoziția americană...“

MITICĂ : Coloana a doua, subtitlu : JUNA CRUDELĂ, SOȚIA NEPOTULUI

VOCILE : „...panglici... prescuri... măcelari... cofeturi pentru colivă...“

NEPOTUL (procuror) : Mișeii de la „Moftul“ la tribunal...

VOCILE : „...căpestre... boi... hiriitori...“

MITICĂ : EMINENTUL MINISTRU ȘI PARINȚII CRUDELEI VĂ INVITĂ LA ACTUL MATRIMONIAL — în subsol !

VOCILE : „...mătuși... tațe... neni... văduve... orfani...“

MINISTRUL : Directorul — trădător de țară !⁴⁵

VOCILE : „...pleznitori... tunuri... șerbet...“

MITICĂ (provocîndu-i) : Mai tare, șericilor, mai cu patimă !

VOCILE : „...bețivi... căciuli... cojoace... săpun... luminări...“

CRONICARUL : Errare humanum est !

VOCILE : „...pinteni... biciclete... cai... prima societate de bazalt...“

MITICĂ (într-un crescendo continuu) : Deplorabili vă poate face oricine... ridiculi, numai voi înșivă !⁴⁶

VOCILE : „...zamparagii... guvernamentali... opozanți...“

MITICĂ : Treceam la pagina a doua : ROMINII VERZI LA VINĂTOARE DE LEI !

VOCILE : „...madipolon... săpun de pete... ace englezești...“

(Moftangîii încearcă să-l înconjoare pe Mitică. Îl amenință cu bastoanele, cu halbele de bere, cu umbreluțele doamnelor.)

VOCILE : „...marama... furci... căldări... acadeliuri...“

DIRECTOAREA : Bătaie de joc... Dar unde-i educațiunea ?

VOCILE : „...mere... portocale... năut...“

CONSOARTA : Ca niște lași fără nimica sfînt... Mișele !

VOCILE : „...saciz... sifoane... ciucalată...“

MITICĂ (trecînd cu abilitate printre ei și resfirîndu-le grupurile) :

— Pamflet : LAMPYRIS RESPLENDENS — REDIVIVUS ! JUSTIȚIA DOARME !

VOCILE : „...păiațe... rogojini... parfurmuri... ciorapi...“

SAVANTUL : Compromitere înțeleg ! Dar la adresa cui ? !

VOCILE : „...bere... cruci... dumnezei... fisticuri...“

CRONICARUL : La adresa noastră ? Urbe locală și fără episcopie ?⁴⁷

VOCILE : „...rahat... muște... gogoși... pălării...“

MITICĂ : Ultimele știri ! LACHE și MACHE ! CONFLICT ȘI ARMISTIȚIU ETERN !

VOCILE : „...copilul cu trei picioare... încercarea puterii... belciuge...“

LACHE : Și care n-avem nici regiment 32 ?

VOCILE : „...hop și eu cu Țața Lina ! ade-vărata plăcintă romîna și cozonaci moldovinești...“

MACHE : Nici teatru național... Nici pod peste Dunăre...

VOCILE : „...covrigi... roșcove... frînghii...“

MITICĂ (ajuns acum chiar lângă fațada „Moftului“) : Pe verticală, cu negre :

OPINIILE SÎNT LIBERE DAR NU ȘI OBLIGATORII !⁴⁸ CE GÎNDEȘTE PREFECTUL ?

VOCILE : „...borangic... țiri... sardele... Visul Maichii Precistii...“

PREFECTUL (prin trompetă, de-a dreptul Bucureștiului) : Onor, Prim-Ministru.

VOCILE : „...brînză... urdă... cașcaval...“

PREFECTUL : Organul infam „Moftul“ în-sultat grav dumnezii mamii...⁴⁹

VOCILE : „...pomadă... clarinet... mai-muțe...“

PREFECTUL : Obraz națiune ultragiul ! Amenințat demascare...

VOCILE : „...chefuri... aldămașe... tîmbălăuri...“

MITICĂ : A treia, sus ! INFATIGABILA SILFIDĂ COMBATE CRONICAR ! Cu albine !

VOCILE : „...papuci... mătăsuri... piep-teni...“

PREFECTUL : „Victoria romîna“ în flacări ! Europa cutremurată.

VOCILE : „...seniori... dame... țîrgoveți... suprimați...“

MITICĂ (urcînd scara spre caturile superioare, în furia crescîndă a moftangiiilor): AMICUL X REFUZĂ CREA-REA GUVERNULUI!

VOCILE : „...curele... șei... hamuri... clopote...“

NEPOTUL : Organizăm întrunire!

MINISTRUL : Jos fanarioții!

MAIORUL : Să vină pompierii!

BISMARCK : Ham-ham! Să te mănînce Bismarck!

VOCILE : „...M. M. L. L.... A. A. L. L.... birji... schilozi... automobile...“

MITICĂ (de sus, de la înălțimea catului I, dominînd întreaga masă cenușie a moftangiiilor) : LANTUL SLĂBICIUNILOR sau TRĂIASCĂ BOBBORUL!

VOCILE : „...mateloți... impiegați... funcționari...“

ACRIVIȚA : Și asta pentru că nu ne cunoști!

CRONICARUL : Noi am crescut la cafe-neaua Broft...⁵⁰

MITICĂ : Singura rimă la moft! Premiul întîi stimatului High-life.

VOCILE : „...muște... popi... seniori... dame...“

STIMABILUL : Noi am inventat jvarțul.

NEPOTUL : Am fost primii capuținiști.

SAVANTUL : Primii am intrat la Fialkovski.

VOCILE : „...drîmbe... darace... cobze... orice obiect 30 de bani...“

(Cu fiecare replică, moftangii se apropie tot mai mult de fațada „Moftului“.)

MITICĂ : În spațiul rămas liber — cu continuare în numărul următor — MARI JERTFE PATRIOTICE PE CÎMPUL BERĂRIEI

VOCILE : „...părinți beți... jupe călcate... bătători strivite...“

STIMABILUL : Nu mai există alt drum... La asalt!

NEPOTUL : Cu binele nu mai merge! Distrugeți redacția!

VOCILE : „...copii pierduți... praf... no-roi... murdărie...“

AMICUL X : Să fim fără milă! Nici un scaun întreg!

PREFECTUL : Să dăm foc „Moftului“!

VOCILE : „...artiști... poeți... critici...“

MAIORUL : Să vină armata!

BISMARCK : Să tragă tunurile! Ham-ham!

MINISTRUL : La luptă!

VOCILE : „...lume... lume... lume... vreme frumoasă... dever slab...“

MITICĂ (obosit de atîta neobrăzare, scoate un țigălar de milițian și fluieră scurt, chemînd întreaga adunare la ordine. Pentru o clipă — o liniște mormîntală): Ce faceți, măi aceștia? Un' vă treziți? Drepti! Alinierea! (Și, după ce îi inspectează și-i constată perfect alinierea.) Stînga-mprejur! Și cu muzică... înainte marș! (Pe fondul reclamei de moși se mixează un anemic „Multi ani trăiască!“) Mai cu inimă, stimabililor! (Iar cînd ei încep să cînte mai cu inimă.) Ca să reiasă! Limpede! Mulți ani trăiască opera lui nea Iancu! (Simultan își fac apariția vînzătorii de ziare.)

PRIMUL VÎNZĂTOR : „Moftul Romîn!“

AL DOILEA : Prețul unui exemplar — care cît dă!

AL TREILEA : Pentru dumneavoastră, mai ieftin!

AL PATRULEA : Adevărul despre originea „Moftului“!

AL CINCILEA : Scrisoarea lui nea Iancu...

MITICĂ (în timp ce vînzătorii împart în sală textul, ca să zicem așa, al scrisorii): „Geneza lui e revolta, deghizată prin sarcasm, prin satiră, prin ironie, prin moft“⁵¹ (...) „Și nu ne batem joc de Romînia și romînism, vorbe care se pronunță și se scriu cu un singur r, ci de rromînism și de RRRomînia cu trei rrr; nu de popor, vai de capul lui! rid destul ațîția de el! Ci de poppor, ba cîteodată și bobbor, cînd e rromînul «supărat» și răgușit de supărare.“⁵² Și ar mai fi ceva: „Nu știu, mă, cînd am hîrtia albă dinaintea ochilor, mă apucă așa ca o amețală și o spaimă... Mi se pare că e cineva în spatele meu care-mi pune mîna pe umăr, poate chiar eternitatea, și se uită să vadă ce scriu.“⁵³

(Ediția se epuizează.)

Ilustrația de VAL MUNTEANU

INDICE BIBLIOGRAFIC

¹ Subtitlul autentic al „Moftului Romîn“.

² Inspirat din „O zi solemnă“.

³ După denumirea dată de Caragiale găzii civice a căpitanului Gh. Cotoi („Baioneta inteligentă“).

⁴ Escrîerea hotelului din schița cu același titlu („Grand Hôtel — «Victoria Romînă»“).

⁵ „Moșii (tablă de materii)“.

⁶ După schița „Moftul Romîn“.

⁷ Din comentariul, respectiv partea finală, a aceeași schițe.

⁸ În principal după „Moftangii“, capitolul Rromînul — pentru Stimabil — și capitolul Rrominca — pentru Consoartă. Contrareplica Stimabilului după „O lacună“.

- 9 Ca tip și profesie, Aglae Poppesco din „Urgent”.
- 10 Inrudită cu Portia din „Groaznică sinucidere din strada Fidelității”.
- 11 Din discuțiile „coanei Luxița” — „La Moși”.
- 12 Ministrul — contopire între ministrul din „Greu de azi pe mâine sau ... Unchiul și nepotul” și „Cunoscutul N.” din „Om cu noroc”.
- 13 Din versurile lui „Piccolino” — „O cronică de Crăciun”.
- 14 După „O conferință”.
- 15 Ca tip — cronicarul din schița „High-life”; fragmentele de cronică, intervențiile prefectului ca și ale maiorului, după aceeași schiță.
- 16 Din subcapitolul „Savantul” — „Moftangiii”.
- 17 Amicul X — din schița cu același nume.
- 18 Din „Lache și Mache — nuvelă”.
- 19 Din ciclul „Siaturi” publicat periodic în „Moftul Romin”.
- 20 Ca desfășurare — din „Intirzierea”.
- 21 Din reacțiile clasice ale „cucoanei Marița” — „Mofturi”.
- 22 În stilul formulărilor „miticiste” — „Mitică”.
- 23 După scrisoarea chelnerului din „Antologie”.
- 24 În înțelesul că „mai există judecători imparțiali”.
- 25 Strofa a cincea din „Elegie”.
- 26 Din poezia „Discreție”.
- 27 Din „Cugetări”.
- 28 Din „Aforisme”.
- 29 După scrisoarea fanaticului partizan din „Antologie”.
- 30 După scrisoarea unui bun tată de familie din „Antologie”.
- 31 „Mitică”.
- 32 „Unei copile — madrigal”.
- 33 După scrisoarea unor dame amabile, din „Antologie”.
- 34 După scrisoarea unor mame îngrijate, din „Antologie”.
- 35 După scrisoarea unui binevoitor matur, din „Antologie”.
- 36 După scrisoarea unui om de bine, din „Antologie”.
- 37 După scrisoarea unor vecini curioși, din „Antologie”.
- 38 După schița „Infamie”.
- 39 S-a preferat un final modificat față de schița „Infamie”, în stilul obisnuitelor despărțiri și împăcări dintre Lache și Mache (după „Lache și Mache — nuvelă”).
- 40 Din „Aforisme”.
- 41 După „Amicul X” și după unele precizări ale lui Caracudă din „Reportaj”.
- 42 După o idee din „Greu de azi pe mâine”.
- 43 Din „Sonet” — unui cavaler de industrie.
- 44 După „Diplomație”.
- 45 Din cunoscutele acuzații ale dușmanilor lui Caragiale.
- 46 Din „Cugetări”.
- 47 Din „O zi solemnă”.
- 48 Din „Aforisme”.
- 49 În stilul și cu intenția „Telegramelor”.
- 50 Din schița „Intelectualii”.
- 51 Din „Moftul Romin”, seria I, nr. 24.
- 52 Din „Moftul în fața opiniei publice”.
- 53 Din „Mișcarea literară”, nr. 3/1924.